

Antwoorden CBR op vragen van ZEMBLA

In juli 2018 sprak de Minister van Infrastructuur en Waterstaat in een brief aan de Tweede Kamer (van 5 juli 2018) over een 'audit op de ICT' die aanstaande was. Wat voor audit is dit, en wat was het resultaat daarvan?

Gedoeld wordt op een zogenoemde Gateway review, die op verzoek van de directie van het CBR in september 2018 is uitgevoerd. Een Gateway review wordt uitgevoerd voorafgaand aan een belangrijk besluit of start van een volgende fase. Hierbij wordt, rekening houdend met de actuele situatie, bekeken in hoeverre het programma de gewenste opbrengsten gaat leveren en of daarmee een toekomstvaste situatie wordt bereikt. De conclusies van deze review zijn dat het programma met redelijke zekerheid haar producten realiseert en dat dit tot de gewenste benefits en het kostendekkend zijn van de divisie kan leiden. Een adequate implementatie, specifiek het in beheer nemen door de staande afdelingen Informatiemanagement en IT vanuit het programma stond dit toen nog in de weg. Dit is opgepakt; de voorbereiding loopt op schema.

Wat zijn tot op heden de kosten van het ICT-programma 'Rijgeschiktheid aan het stuur'? Zijn deze gemeld aan het Ministerie van Infrastructuur?

De kosten tot en met februari 2019 zijn ruim 28 miljoen euro. Het CBR geeft het ministerie van I&W maandelijks inzicht in de gerealiseerde kosten en de vooruitzichten.

Op welk bedrag waren de kosten aanvankelijk begroot bij de start van het project in 2012/2013? En wat is de raming van de kosten, als het project uiteindelijk klaar is?

In de initiële raming (in 2014) werden de kosten voor de vervanging van oude systemen en globale nieuwe functionaliteiten geraamd op 7 miljoen euro, wat bevestigd werd door externe partijen. De bouw van het nieuwe ICT-systeem is medio 2016 gestart. Gaandeweg is de scope van het programma vergroot met o.a. een nieuw klant- en artsenportaal en een hogere automatiseringsgraad waardoor klanten sneller een besluit krijgen. 80% van de nieuwe aanvragen wordt al behandeld in het nieuwe systeem, dat aantoonbaar sneller werkt. Om de gewenste stabiliteit en performance te realiseren, is de kostenprognose 34 miljoen euro tot eind 2019.

Waarom is voor het project Rijgeschikt aan het stuur gekozen voor het platform IBM WebSphere?

Het CBR heeft door middel van een selectietraject, met advisering door externe partijen als Deloitte en Gartner, destijds gekozen voor een technisch ICT-platform als basis onder de digitalisering van haar werkprocessen.

Is de keuze voor dit hardware platform en de software ontwikkelaars/leveranciers Europees aanbesteed?

Het betreft hier geen keuze van een hardware platform, maar van een (informatie-) technologieplatform. Het technologieplatform is in een traject onder een aanbesteede overeenkomst gekozen, de implementatiepartners zijn Europees aanbesteed.

Is het juist dat IBM WebSphere slechts door een beperkt aantal (grotere) organisaties in Nederland gebruikt wordt?

Nee, dat is niet juist. IBM WebSphere wordt bij verschillende organisaties in Nederland gebruikt.

Klopt het dat er grote problemen bij het project zijn ontstaan omdat er voor het werken met dit platform in Nederland maar een klein aantal IT deskundigen beschikbaar is (omdat het zo weinig gebruikt wordt)?

Nee, er is geen tekort aan ICT-specialisten voor het WebSphere platform.

Klopt het dat het CBR vanwege die omstandigheid IT deskundigen van buiten Nederland heeft aangetrokken om aan de ICT vernieuwing te werken?

Nee dit klopt niet. CBR maakt tijdelijk gebruik van een IT sourcing leverancier met buitenlandse ICT-specialisten omdat het goedkoper is (25%).

Klopt het dat, vanwege de implementatie problemen, er binnen de organisatie voorstellen zijn gedaan om over te gaan op een alternatief platform? Waarom is daar niet toe overgegaan?

CBR maakt, als onderdeel van het ontwikkel- en bouwproces, periodiek de afweging of dit platform voldoet aan de functionaliteitseisen. Conclusie was en is dat dit platform voldoet aan de gestelde eisen; inmiddels wordt het systeem gebruikt en het werkt.

Is het juist dat in het oudere, bestaande ICT systeem deels nog gewerkt wordt met het besturingssysteem Windows XP?

De database met medische gegevens is Oracle 9.2.0.7. De legacy applicaties die deze gegevens gebruiken, werken aan de kant van de CBR-medewerker onder Windows XP. Deze gevirtualiseerde XP machines zijn niet met het internet verbonden en kunnen geen gebruik maken van mailfunctionaliteit. Voor de goede orde: gegevens worden opgeslagen in de Oracle 9 database.

Het CBR host de gevirtualiseerde XP machines in het datacenter van het CBR. Binnen het CBR datacenter zijn de virtuele XP machines in een apart netwerksegment geplaatst, afgeschermd door de datacenter firewalls.

Het CBR heeft destijds de afgewogen en bewuste keuze gemaakt om de betreffende legacy systemen te vervangen door een nieuw platform, door de legacy systemen te 'bevriezen' en de risico's te mitigeren. Het ontwikkelen en in gebruik nemen van het nieuwe platform heeft langer geduurd dan verwacht. Zoals bekend bevindt het CBR zich momenteel in de transitie van het oude naar het nieuwe systeem.

De risico-beperkende maatregelen die wij hebben genomen op het legacy systeem zijn:

- De betreffende legacy applicaties draaien in een geïsoleerde omgeving, los van internet en los van mail.
- Wijzigingen op deze applicaties zijn en worden tot een minimum beperkt.
- Het CBR laat periodiek zogenoemde penetratietesten uitvoeren op de digitale omgeving van het CBR.

- Het CBR voert – vanuit autorisatiebeheer- periodiek account-controles uit op de genoemde legacy systemen.

Worden er ook persoonlijke gegevens, waaronder medische gegevens, in deze oudere systemen opgeslagen?

Ja, dat klopt.

Is er melding gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens van mogelijke risico's verbonden aan het opslaan van gevoelige medische gegevens op verouderde systemen in uw organisatie?

Nee, het CBR heeft hiervan geen melding gemaakt omdat sprake is van gebruik op beperkte schaal, voor een tijdelijke periode en in een veilige afgesloten omgeving die beveiligingsrisico's wat betreft Windows XP zoveel mogelijk uitsluit. Een melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens is in zo'n geval niet vereist.

Is het juist dat mensen in de leiding van de ICT afdeling, in de afgelopen jaren salarissen verdienen van twee a drie keer de Balkenende-norm?

Salarissen van medewerkers van het CBR voldoen aan alle wettelijke voorschriften en worden zover voorgeschreven gepubliceerd in jaarverslagen. Daar waar het CBR tijdelijk behoefte heeft aan kennis en kunde op ICT gebied, op het gebied van IT-(project)management of IT-specialisten, maakt het CBR gebruik van externe expertise die wordt geleverd door voorkeurleveranciers. Deze voorkeurleveranciers zijn Europees aanbesteed. Daarbij volgen we vrijwillig de rijksbrede richtlijn voor het maximum uurtarief bij externe inhuur.

Klopt het dat de tarieven voor de gezondheidsverklaring in de periode 2014 - 2018 voor de burger met 47% zijn gestegen? Om welke redenen zijn deze tarieven zo hard gestegen en heeft het ministerie daar toestemming voor verleend?

Dat klopt. CBR is een publieke dienstverlener zonder winstoogmerk. Onze dienstverlening, zoals de medische beoordeling inclusief de rijtest die voor de klant gratis is, betalen we met de inkomsten die we verkrijgen uit onze producten en diensten, via onze tarieven, bijvoorbeeld voor de Gezondheidsverklaring. Als ZBO streven wij ernaar dat iedere divisie kostendekkend werkt, vanaf 2020 zijn we daartoe verplicht. Door de tariefsverhogingen en de ingrijpende vernieuwing bij de divisie Rijgeschiktheid zal deze divisie ook kostendekkend zijn.

Volgens verschillende rijsschoolhouders die wij hebben gesproken, heerst er een angstcultuur. Omdat rijsschoolhouders economisch afhankelijk zijn van het CBR, durft men zich niet openlijk uit te spreken over uw organisatie. Herkent u dat?

Nee.

Rijsscholen die in het overlegorgaan met het CBR zaten, vertellen ons dat er vanuit het CBR alleen orders worden uitgedeeld en mededelingen worden gedaan. Er is geen werkelijke inspraak of overleg. Wat is daarop uw reactie?

Daar herkennen wij ons niet in. We voeren op verschillende gebieden constructief overleg met de rijsschoolbranche. Bijvoorbeeld over hoe wij hen kunnen ondersteunen bij de verdere professionalisering van de branche.

Rijsschoolhouders zeggen dat het ‘kapen’ van theorie-examen slots nog steeds voorkomt.

Waarom wordt dit niet voorkomen?

Op dit moment kan capaciteit naamloos worden gekocht. De rijsschool is vrij om hier later een kandidaat op te zetten. Voor de examens vanaf 1 augustus gelden nieuwe uitgangspunten, zoals ook in de brief aan minister Van Nieuwenhuizen staat (zie cbr.nl, januari 2019). Bij de theorie-examens voor motor, auto en bromfiets kan dan alleen nog op naam van de kandidaat gereserveerd worden.

Het boeken van 1 theorie examen per persoon, met DigiD, zou een eenvoudige manier zijn om dit te blokkeren. Waarom gebeurt dat niet?

Vanuit wetgeving is CBR gehouden om zowel opleiders als kandidaten de gelegenheid te geven om examens te kunnen reserveren. Voor examens vanaf 1 augustus moet een examen op naam van de kandidaat worden gereserveerd. Een volgende maatregel is de pilot waarbij kandidaten voor het autotheorie-examen hun opleider moeten machtigen met DigiD om examens te reserveren. Deze maatregel staat gepland voor najaar 2019. Zie ook genoemde brief van januari op cbr.nl.

Verkeersdeskundigen die wij hebben gesproken, zeggen dat bedrijven die ‘theorie examen in een dag’ aanbieden, de verkeersveiligheid in gevaar brengen, omdat kandidaten alleen het korte termijn geheugen trainen. Waarom staat het CBR dit toe?

Het CBR bepaalt niet of en hoe kandidaten zich voorbereiden op het theorie-examen. Daar is ieder individu vrij in. In onze social media campagne informeren we kandidaten hoe ze zich het beste kunnen voorbereiden op het theorie-examen. Zie ook:

<https://www.cbr.nl/rijbewijstips/theorie-examen-auto-leren-en-oefenen/>

Vanwege de enorme wachttijden, adviseren rijsschoolhouders hun kandidaten steeds vaker om de op de eigen verklaring m.b.t. gezondheid 19 maal ‘nee’ te antwoorden, behalve als ze een ernstige aandoening hebben. Dan heeft de kandidaat binnen 10 minuten zijn GV binnen.

Wat vindt u daarvan?

Dat is geen goede zaak voor de verkeersveiligheid. Daarbij is het niet naar waarheid invullen van de Gezondheidsverklaring dan wel aanzetten daartoe strafbaar en kan tot aansprakelijkheid leiden. Niet doen dus, hoe vervelend vertraging ook is. CBR adviseert om aan het begin van de rijopleiding meteen de Gezondheidsverklaring naar waarheid in te vullen en op te sturen.

Verkeersdeskundigen die wij hebben gesproken, zeggen dat de achterstanden bij het CBR op deze manier indirect de verkeersveiligheid in gevaar brengen. Wat vindt u daarvan?

Het is heel vervelend dat mensen niet op tijd hun rijbewijs kunnen verlengen. We doen er alles aan om te voorkomen dat mensen in de knel komen met het rijbewijs. Als we worden benaderd door mensen wiens rijbewijs bijna verloopt of verlopen is, helpen hen zo goed & snel mogelijk. Deze maand start onze campagne om vooral ouderen te informeren en stimuleren online hun

gezondheidsverklaring op te sturen. Ons advies: begin direct na ontvangst van de rijbewijsbrief van de RDW en als u nog naar 1 of meer artsen moet, stuur dan 5 maanden voor het verlopen van het rijbewijs de gezondheidsverklaring digitaal naar het CBR en maak snel de afspraken met de arts(en).

Er zijn veel klachten over keuringsartsen en psychiaters. Vaak wordt voor een zeer kort consult, veel geld gerekend. Welke kwaliteitscontrole doet het CBR op de artsen/psychiaters met wie zij werkt?

NZA gaat over de tarieven van keuringsartsen en medisch specialisten. Voor de artsen naar wie CBR verwijst, zoals psychiaters, hebben we gedragsregels, een opleiding en een formele klachtenprocedure. Verder controleert CBR of een verslag of rapport van een keurend arts of medisch specialist een logische conclusie bevat (klopt de conclusie met de bevindingen?). Als een verslag of rapportage niet concludent is, dan spreken we de keurend arts of specialist daar op aan. Ook heeft CBR de mogelijkheid niet langer naar hen door te verwijzen.

CBR is in gesprek met een groep keuringsartsen over maatregelen voor kwaliteitsbevordering en borging.

Bent u ervan op de hoogte dat de NZA een onderzoek is gestart naar de financiële praktijken van psychiaters die CBR-keuringen doen? Wat vindt u daarvan?

Het is de taak van de NZa om onderzoek te doen als er signalen of vragen zijn over de tarieven die gehanteerd worden. CBR wordt in sommige gevallen om informatie gevraagd. Inhoudelijk doen we hier geen mededelingen over.

Hoe onafhankelijk zijn de keuringsartsen/psychiaters in hun oordeel?

Het CBR heeft een onafhankelijk rapport nodig van een deskundige, de medisch professional, dat aan de wettelijke eisen voldoet. Zie verder hierboven.

Wij hebben meerdere casussen gezien, waarbij psychiaters hun oordeel 'rijgeschikt' aanpasten in 'niet geschikt', na interventie van het CBR. Hoe kan dat?

In het kader van de vergewisplicht koppelt het CBR zaken terug aan keurend artsen als een conclusie niet strookt met de bevindingen of als andere tegenstrijdigheden of onjuistheden worden geconstateerd.

Voor het bepalen van alcohol-afhankelijkheid van een bestuurder is een richtlijn van de NVKC waarmee keuringsartsen moeten werken. Is de bloedwaarde beneden de 2.0, dan is iemand niet alcohol-afhankelijk. Wij hebben enkele casussen gezien waarbij de medische afdeling van het CBR zich niet aan de norm hield en mensen ongeschikt wilde verklaren, terwijl zij beneden de norm scoorden. Hoe kan dat?

Bloedwaarden zijn slechts één onderdeel van een uitgebreid onderzoek naar misbruik van alcohol. Afwijking in de bloedwaarden zijn een sterke aanwijzing (weinig vals-positieven). Maar er zijn meer factoren die van belang zijn en die bij een waarde onder de grens toch tot de diagnose misbruik kunnen leiden. Een normale bloedwaarde heeft namelijk een matige voorspellende waarde (50%).